

Het gat van Nederland

In de afgelopen maanden viel het financieringstekort opnieuw tegen. Over 1980 zal het uitkomen op ruim 7% van het nationaal inkomen in plaats van op de geraamde 6%. Wat nu? Voor 1981 stond immers het terugdringen van het financieringstekort tot zo'n 5½% hoog genoteerd op het boodschappenlijstje van menig beleidsmaker. Om die doelstelling alsnog te bereiken zal naar het zich laat aanzien bij „ongewijzigd beleid” dit jaar „extra” moeten worden omgebogen.

Zijn er andere oplossingen denkbaar? Wat te zeggen van het sneller laten draaien van de bankbiljettenpers, lenen bij de OPEC, nog meer loonmatiging of, om eens uit te halen, een geconcentreerde actie van de EG of OESO? Of ligt het toch meer in de lijn aan de eerder gestelde grens van het financieringstekort vast te houden? In dit verband is van belang waaraan het tegenvallen van de economische ontwikkeling — vergeleken met de derde dinsdag van september — is te wijten. Ten dele zit 'm dat in de bouw. Hiertegen zijn inmiddels maatregelen getroffen. Het grootste deel van de tegenvaller betreft evenwel de export. Deze stagneert en is de afgelopen tijd achtergebleven bij de internationale handel.

Hoe te reageren nu de tegenvallers in hoofdzaak toe te schrijven zijn aan de structurele zwakte van onze economie in internationaal verband? Het antwoord daarop lijkt simpel, namelijk de nationale tering naar de nationale nering zetten. Dit betekent onder meer dat we het ons als semi-OPEC-land niet kunnen permitteren er nog langer een financieringstekort van ruim f. 20 mrd. op na te houden. Het aanvankelijk nagestreefde financieringstekort van 5½% voor 1981 mag in dat geval dan ook geen papieren tijger blijven. Extra ombuigingen en/of een verzwaring van de collectieve-lastendruk en/of — bovenop de al genomen loonmaatregel — additionele loonmatiging zou, in kort bestek, de taakstelling voor het beleid in 1981 kunnen zijn. En van een geconcentreerde internationale actie is — ook tijdens ons EG-voorzitterschap van de eerste helft van dit jaar — beslist geen goedkope oplossing te verwachten.

Om met het laatste te beginnen; een geconcentreerde internationale actie van bestedingsstimulering (d.w.z. het handhaven of eventueel het verder ophoven van nationale financieringstekorten) behoort thans niet tot de reële mogelijkheden. Vandaag de dag kampen vele landen met hoge financieringstekorten respectievelijk een hoog in-

flatietempo. Internationaal bestaat de overtuiging dat de huidige problemen niet afdoende met bestedingsstimulansen kunnen worden bestreden.

De optie om het dan te zoeken in handhaving van een uit de hand gelopen begrotingstekort en dit inflatoir te financieren lijkt evenmin de aangewezen weg. Natuurlijk is het denkbaar, behalve een beroep op Zijlstra, te lenen bij de OPEC. Beide vormen van financiering zijn echter sterk af te raden. Het sneller laten draaien van de nationale bankbiljettenpers leidt onvermijdelijk tot een verder uit het lood slaan van de betalingsbalans. Dit met alle nadelige gevolgen van dien voor de koers van de gulden en het inflatietempo. Het lenen bij de OPEC heeft eveneens bepaalde zwarte kanten. Met name is een punt dat deze leningen t.z.t. zullen moeten worden afgelost. Dit betekent dat na verloop van tijd een structurele kapitaalexport naar de OPEC op gang zal komen. Gelet op het feit dat in de jaren tachtig ook onze export van aardgas terug zal lopen lijkt een dergelijk beleid — gezien vanuit de doelstelling van het nastreven van betalingsbalans-evenwicht — nogal lichtvaardig.

Het alternatief, dan maar extra lenen op de kapitaalmarkt, is evenmin aantrekkelijk. Bedacht zij dat ook dan de betalingsbalans verder onder druk komt te staan. Dit leidt — conform de grondslagen van het monetair beleid — tot een monetaire verkrapping. De aldus afgedwongen monetaire verkrapping is echter beslist niet optimaal voor het wel en wee van onze nationale economie. Nadeel is vooral dat de daarmee gepaard gaande rentestijging discriminatoir uitpakt op de diverse nationale bestedingscategorieën. Met name de investeringen in outillage en in de woningbouw komen daarmee onder druk te staan. En juist deze categorieën zijn van essentieel belang voor onze groei.

Anders gezegd, het ware beter indien het vereiste nationale afslankingsproces plaatsvindt bij minder strategische bestedingscategorieën zoals de consumptieve bestedingen (loonmatiging) of de overheidsuitgaven (extra ombuigingen). In termen van economische groei en werkgelegenheid is onze nationale economie dan beter af.

A. Knoester*

*Verbonden aan de Directie Algemene Economische Politiek van het Ministerie van Economische Zaken.